

Ugovor iz Lisabona

Glava IX Socijalna politika

Član 151

Zajednica i države članice, imajući u vidu osnovna socijalna prava, kakva su predviđena Evropskom socijalnom poveljom, potpisanom u Torinu 18. oktobra 1961. godine i Poveljom Zajednice o osnovnim pravima radnika iz 1989. godine, imajući za cilj podsticanje zaposlenosti, poboljšanje uslova života i rada, uz njihovo usklađivanje u toku poboljšanja, odgovarajuću socijalnu zaštitu, dijalog između socijalnih partnera-poslodavaca i radnika, razvoj ljudskih resursa, sa ciljem postizanja visoke i trajne stope zaposlenosti i borbe protiv socijalne marginalizacije.

U tom cilju, Zajednica će primijeniti mjere kojima se vodi računa o različitostima nacionalne prakse, posebno u oblastima konvencija i radnih ugovora, kao i o potrebi održanja konkurentnosti privrede Zajednice.

One vjeruju da će do takvog razvoja doći ne samo zbog djelovanja zajedničkog tržišta, koje će doprinijeti usklađivanju socijalnih sistema, već i na osnovu mjera predviđenih u ovom Ugovoru, kao i na osnovu usklađivanja zakonskih, podzakonskih i administrativnih propisa.

Član 152

Unija prepoznaje i promovise ulogu socijalnih partnera na njihovom nivou, uzimajući u obzir različitost nacionalnih sistema. Unija će olakšati dijalog između socijalnih partnera, poštujući njihovu autonomnost.

Član 153

1. Radi ostvarenja ciljeva iz člana 151, Zajednica podržava i upotpunjava aktivnosti država članica u sledećim oblastima:

- a) poboljšanje, posebno radne sredine u zaštiti zdravlja i bezbjednosti;
- b) uslovi rada
- c) socijalna sigurnost i socijalna zaštita radnika
- d) zaštita radnika nakon završetka ugovora o radu
- e) obavještanje i konsultovanje radnika

- f) predstavljanje i kolektivna zaštita prava radnika i poslodavaca, uključujući saodlučivanje, uz poštovanje tačke 5
- g) uslovi zapošljavanja državljana iz trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriji Zajednice
- h) integracija osoba koje su isključene iz tržišta rada, ali ne na štetu u odnosu na član 166
- i) jednakost između muškaraca i žena u odnosu na mogućnosti na tržištu rada i tretmana na radu
- j) borba protiv socijalne isključenosti
- k) modernizacija sistema socijalne zaštite ali ne na štetu u odnosu na tačku c).

2.U tom cilju, Evropski parlament i Savjet:

- a) mogu usvojiti mjere izrađene da ohrabre saradnju između država članica kroz inicijative ciljane unapređivanju znanja, razmjeni informacija i najboljih praksi, promociji inovativnih pristupa i evaluaciji iskustava, isključujući bilo kakvo usaglašavanje zakona i propisa država članica;
- b) mogu usvojiti, u oblasti regulisane stavom 1(a) do (i), putem direktiva, minimum zahtjeva za postepenu implementaciju, imajući u vidu uslove i tehnička pravila u svakoj državi članici.

Evropski Parlament i Savjet će djelovati (raditi) saglasno redovnim zakonskim procedurama a nakon obavljenih konsultacija sa Ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regiona.

U oblasti iz stava 1(c), (d), (f) i (g) ovog člana, Savjet će odlučivati (djelovati) jednoglasno u skladu sa specijalnom zakonodavnom procedurom, a nakon konsultovanja sa Evropskim Parlamentom i pomenutim komitetima.

Savjet, djelujući jednoglasno na predlog Komiteta, nakon konsultacija sa Evropskim Parlamentom, može odlučiti da sprovede redovnu zakonodavnu proceduru primjenjivu na stavove 1(d), (f) i (g) ovog člana.

3. Država članica može povjeriti socijalnim partnerima, na njihov zajednički zahtjev, implementaciju direktiva usvojenih na osnovu stava 2 ili, gdje je to prikladno, implementaciju odluke Savjeta usvojene u skladu sa članom 115.

U tom slučaju, obezbijediće da, ne kasnije od dana u kojem direktiva ili odluka mora biti transponovana ili implementirana, socijalni partneri sprovedu neophodne mjere putem ugovora, tako da odnosna zemlja članica treba da preduzme bilo koju potrebnu mjeru kojom joj se omogućava da u bilo koje vrijeme bude u poziciji da garantuje rezultate koje se uvode tom direktivom ili odlukom.

4. Odredbe usvojene na osnovu ovog člana:

- ne utiču na pravo države članice da definiše fundamentalne principe svojih sistema socijalne sigurnosti i zbog toga neće značajno uticati na finansijsku ravnotežu,
- neće spriječiti zemlju članicu da održava ili uvede strožije zaštitne mjere saglasne sa Ugovorom.

5. Odredbe ovog člana ne odnose se na plaćanje, pravo na udruživanje, pravo na štrajk ili pravo na uvođenje lok-auta.

Član 154

1. Komisija ima zadatak da promoviše konsultacije uprave i rada na nivou Unije i preduzima odgovarajuće mjere da olakša njihov dijalog kroz davanje izbalansirane podrške stranama.

2. Do kraja, a prije podnošenja predloga u oblasti socijalne politike, Komisija konsultuje upravljачku i radničku stranu o mogućim pravcima djelovanja Unije.

3. Ako, poslije takvih konsultacija, Komisija smatra da su aktivnosti Unije preporučljive, konsultovaće upravljачku i radničku stranu u vezi sadržine predviđenog predloga.

4. U slučaju konsultacija iz stava 2 i 3 ovog člana, upravljачka i radnička strana mogu obavjestiti Komisiju o svojoj želji da iniciraju proces predviđen u članu 155. Trajanje ovog procesa ne može biti duži od devet mjeseci, osim ako upravljачka i radnička strana ne smatraju, i Komisija se složi, pa donesu zajedničku odluku o njegovom produženju.

Član 155

1. Ukoliko upravljачka i radnička strana to žele, dijalog između njih na nivou Unije može dovesti do ugovornog odnosa, uključujući zaključivanje ugovora.

2. Ugovori zaključeni na nivou Unije primjenjivaće se ili u skladu sa procedurama i specifičnim praksama za socijalne partnere i države članice, ili u materiji koju predviđa član 153, ako to zajednički zatraže strane potpisnice, odlukom donijetom od strane Savjeta a na predlog Komisije. O tome se obavještava Evropski parlament.

Savjet donosi odluku jednoglasno kada ugovor sadrži jednu ili više odredbi koje se tiču jedne ili više oblasti za koje je potrebna jednoglasnost shodno članu 153(2).

Član 156

Radi realizacije ciljeva iz člana 151 i uz poštovanje drugih odredbi ovog Ugovora, Komisija podstiče saradnju država članica i olakšava koordinaciju njihovih aktivnosti u svim oblastima socijalne politike koje obuhvata ovo poglavlje, a naročito u vezi sa:

- zapošljavanjem;
- radnim pravom i radnim uslovima;
- stručnim obrazovanjem i usavršavanjem;
- socijalnim osiguranjem;
- sprečavanjem nesreća na radu i profesionalnim oboljenjima;
- profesionalnom zdravstvenom zaštitom na radu;
- pravom udruživanja i kolektivnim pregovorima između posodavaca i radnika.

U tom cilju Komisija djeluje u tijesnoj saradnji sa državama članicama na izradi studija, daje mišljenja i organizuje savjetovanja o problemima koji nastaju na nacionalnom nivou, kao i o onima koji se tiču međunarodnih organizacija.

Prije davanja mišljenja predviđenih u ovom članu Komisija konsultuje Ekonomski i socijalni komitet.